

Vrienden van het **AIRBORNE** MUSEUM

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek
Tel. museum (026) 333 77 10
Tel. penningm. (026) 333 34 06

Nieuwsbrief no. 60, oktober 1995

Redactie:
Drs. R.P.G.A. Voskuil
C. van Roekel
G.H. Maassen jr. (026) 334 01 42

Thema-dag op zaterdag 9 december a.s.

Ieder jaar organiseert onze Vereniging in het najaar een thema-middag. Met ingang van dit jaar breiden we dat evenement op verzoek van een aantal leden uit tot een hele dag, zodat het voor de mensen die van ver komen nog meer de moeite waard is om de reis naar Oosterbeek te maken. De eerstvolgende thema-dag zal worden gehouden op zaterdag 9 december a.s..

Het ochtendprogramma ziet er als volgt uit:
9.30-10.00 uur: ontvangst van de leden in Restaurant Schoonoord, Pietersbergseweg 4 in Oosterbeek (telefoon (026) 333 31 50). Er is dan gelegenheid om voor eigen rekening een of meer consumpties te nuttigen. Het restaurant is vanaf 9.30 uur (en niet eerder!) geopend.

10.00-12.00 uur: wandeling naar en vervolgens door het gebied van de landgoederen de Pietersberg en de Hemelse Berg in Oosterbeek. Daar zal worden ingegaan op enkele militaire acties die zich in september 1944 afspeelden rond de twee

opeenvolgende locaties van het hoofdkwartier van de 1st Airlanding Brigade, dat onder commando stond van Brigadier Ph. 'Pip' H.W. Hicks.

Dit onderdeel van de thema-dag wordt georganiseerd door onze leden Philip Reinders en Peter Vrolijk uit respectievelijk Vlaardingen en Rotterdam, beiden van de 'Arnhem Battle Research Group'.

12.00-13.30 uur: gelegenheid om op eigen kosten in Oosterbeek of omgeving te lunchen.

Het middagprogramma zal worden gehouden in de

Concertzaal, Rozensteeg 3 in Oosterbeek. Telefoon: (026) 333 20 46.

Het programma behelst het volgende:

13.30-14.00 uur: ontvangst van de leden.

14.00-15.15 uur: lezing door Eugène Wijnhoud uit Arnhem over 'De rol van de 1st en 2nd Airlanding Anti-Tank Battery Royal Artillery tijdens de Slag om Arnhem'.

15.15-15.45: pauze.

15.45-16.45: vertoning van de Britse video-documentaire 'The Battle for Arnhem'. De film is Nederlands ondertiteld. Ca. 17.00 uur: einde Thema-middag.

Zaterdag 16 september 1995. Kolonel John L. Waddy, die dit jaar de Pilgrimage leidde, feliciteert op de Ginkelse Heide veteraan Ted Shaw met zijn geslangde parachutesprong. Ted Shaw is de vertegenwoordiger van de Vereniging Vrienden in Groot-Brittannië.

(foto Berry de Reus)

Een nieuwe 'Who was Who'

Het in 1992 door onze Vereniging uitgegeven boek 'Who was Who during the Battle of Arnhem - The Order of Battle of Airborne Officers who fought at Arnhem in 1944' is uitverkocht, en zal in zijn huidige vorm niet worden herdrukt. Besloten is om voorbereidingen te treffen voor het werken aan een nieuwe, uitgebreide editie, waarin

naast de bestaande gegevens ook allerlei nieuwe informatie zal worden opgenomen.

Het ligt in de bedoeling om voor de samenstelling een werkgroep te vormen, waarin mensen zitting zullen hebben die goed in het onderwerp zijn ingewerkt. Deze groep zal onder leiding staan van Chris van Roekel.

Indien er onder de leden mensen zijn die graag aan dit project willen meewerken, dan kunnen zij contact opnemen met Chris, Benedendorpsweg 119, 6862 WE Oosterbeek, telefoon (026) 333 32 61.

Rectificatie

Tot spijt van de redactie heeft de Ministry bij de augustus-uitgave van de Nieuwsbrief ten onrechte het nummer 48 gekregen. Dat had 47 moeten zijn, en om geen onderbreking in de nummering te krijgen, staat op de Ministry die bij deze Nieuwsbrief hoort: 'No. 47'.

Gebundelde uitgave van 50 Ministories?

Sinds 1983 bestaat de Nieuwsbrief van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum uit een blad met mededelingen en uit een 'Ministry', waarin een bepaald aspect van de Slag om Arnhem wordt behandeld.

In het voorjaar van 1996 hoopt de redactie de vijftigste Ministry te kunnen publiceren. De mogelijkheid bestaat om alle Ministories vanaf nummer 1 tot en met nummer 50 te bundelen in een boek. Maar voordat met een dergelijk project wordt begonnen, wil het bestuur van de Vereniging graag weten of er voldoende belangstelling is voor een dergelijke publikatie. Indien u geïnteresseerd bent in een boek met de gebundelde Ministories, schrijft u dan even een briefje naar de Vereniging.

*Tijdens de herdenkingsdienst op de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek op 17 september jl. wist The Reverend R.F. Bowers zijn gehoor te boeien met een indrukwekkende, ontroerende en ook humoristische preek.
(foto Berry de Reus)*

5-daagse voorjaars-excursie naar Engeland?

Het bestuur van de vereniging heeft het plan om, indien dit financieel en organisatorisch mogelijk is, in het voorjaar van 1996 een excursie te organiseren naar Engeland.

Op het programma staan enkele musea en plaatsen die van historische betekenis zijn met betrekking tot de 1st British Airborne Division. Gedacht wordt aan het Airborne Forces Museum in Aldershot, het

Museum of Army Flying in Middle Wallop, en een aantal militaire musea in Londen. Ook in beeld zijn de Britse 'Parachute Training School' en het daarbij behorende museum op de basis Brize Norton, en een of twee voormalige vliegvelden waar vandaan de eenheden van de 1st British Airborne Division in september 1944 naar Nederland vertrokken.

De reis, die zal worden gemaakt per touringcar, zal vijf dagen duren. Het is de bedoeling om de trip zo goedkoop mogelijk te maken. Daarom proberen we onderdak te organiseren in een kazerne-complex. Tijdens de afgelopen Airborne herdenking hebben bevriende Britse autoriteiten toegezegd om na te gaan of dit mogelijk is.

De tocht zal moeten plaatsvinden in april of mei 1996. Met de meeste klem moeten wij aan bovenstaand bericht toevoegen dat het een voorlopige vooraankondiging betreft. De reis is nog niet zeker en u kunt zich dus nog niet opgeven! Wij houden u echter op de hoogte van de stand van zaken.

Bericht van de penningmeester

Bij deze Nieuwsbrief is de acceptgirokaart voor de betaling van uw contributie voor het jaar 1996 ingesloten.

Leden van wie het geld voor de datum van de themadag (9 december a.s.) is ontvangen, kunnen hun lidmaatschapskaart op die zaterdag van de penningmeester in ontvangst nemen. De contributie bedraagt f 20,- voor een individueel lidmaatschap, en f 30,- voor een gezinslidmaatschap.

(R. Fennema, penningmeester)

Bijzondere schenking voor Airborne Museum

Een van onze Britse leden, de heer Ken Greenough, schonk afgelopen augustus drie bijzondere voorwerpen uit de Slag om Arnhem aan het Airborne Museum 'Hartenstein'.

Het zijn voorwerpen van Duitse origine: een grote hakenkruisvlag, een armband en een verlofpas. Ken kreeg deze souvenirs in 1988 van de Arnhem-veteraan Sid Davies, die ze op zijn beurt in 1945 had gekregen van Michael Fitzgerald van HQ Company, 2nd Para Battalion.

Fitzgerald raakte bij de landing op 17 september 1944 gescheiden van zijn eenheid en bereikte daardoor niet de brug in Arnhem. Hij kwam uiteindelijk terecht bij het hoofdkwartier van zijn divisie, Hotel Hartenstein in Oosterbeek.

Daar ging hij in stelling in een schuttersput, vlakbij de tennisbanen waar de Duitse krijgsgevangenen waren ondergebracht. Met toestemming van een man van de Military Police nam hij van een Duitse militair de armband en de verlofpas in beslag.

De hakenkruisvlag is vermoedelijk afkomstig van Hartenstein of van De Tafelberg. Beide hotels waren bij het begin van operatie Market Garden in gebruik bij de staf van de Duitse veldmaarschalk Walter Model (Heeresgruppe B).

Als speciaal detail moet worden vermeld dat een

groot stuk van de onderkant van de vlag ontbreekt. Dit stuk is door de moeder van Sid Davies afgeknipt om te gebruiken bij het repareren van haar rode gordijnen!

In Memoriam Jan Lourens

Op 6 september jl. overleed op 89-jarige leeftijd de Oosterbeker Jan Lourens.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij actief in het verzet, waarbij zijn kennis van zend-ontvangapparaten van groot nut was. Ook de Airborne troepen maakten tijdens de Slag om Arnhem gebruik van zijn hulp.

Vanaf 1945 verzorgde hij ieder jaar de geluidsinstallatie bij de herdenkingsdienst op de Airborne Begraafplaats. Deze apparatuur bewees ook goede diensten tijdens de z.g. Battlefield Tours. Overal waar geluid moest worden opgenomen en versterkt weergegeven, was Jan present. De naam van zijn bedrijf, 'ATOOM', werd gaandeweg synoniem voor de eigenaar zelf.

Zijn verhaal over de oorlogsjaren is opgenomen in het boek 'Zes Dorpen in Oorlog en Verzet', dat in 1984 verscheen.

Grote geldelijke gift voor Airborne Museum

Het Airborne Museum 'Hartenstein' heeft van 'Woningbeheer Renkum' een cheque ontvangen ter waarde van f 7000,-. De motivering van de schenking van dit vorstelijke bedrag (bijeengebracht ter gelegenheid van de opening van het nieuwe kantoor in Renkum) is dat de woningstichting vindt dat het bestaan van het museum in de gemeente Renkum van grote waarde is, en dat het belangrijk is dat het in stand wordt gehouden.

*De onthulling op 3 mei jl. van een plaquette aan boerderij de Hazehof in Kesteren als herinnering aan de 16 Britse parachutisten en één Amerikaanse vlieger, die daar door het verzet verborgen werden gehouden van 18 tot 23 september 1944. V.l.n.r. sergeant A.E. Spring, soldaat J. Westbury, en de Amerikaanse 2e luitenant E. Fulmer.
(foto Patrick Pronk)*

Parachutesprong veteranen groot succes

Op zaterdag 16 september 1995 vond op de Ginkelse Heide bij Ede onder grote belangstelling de jaarlijkse para-dropping plaats.

Nadat ca. 300 manschappen van het Britse 10e Para Bataljon waren gesprongen, volgde de langverwachte dropping van een aantal Arnhem-veteranen. Vorig jaar bij de 50e herdenking van de Slag om Arnhem kon de sprong door het slechte weer helaas geen doorgang vinden, maar deze keer was het weer gelukkig geen spelbreker. Bijna dertig oudgedienden sprongen 51 jaar na de gebeurtenissen van september 1944 opnieuw boven het voormalige landingsterrein uit een vliegtuig.

Twee jaar hadden ze ervoor geoefend en de dropping werd een groot succes. Een van de veteranen die deze historische sprong maakte, was onze vertegenwoordiger in Groot-Brittannië, de heer Ted Shaw.

Plaquette in Brummen

Na afloop van de strijd om de Rijnbrug werd op 23 september 1944 een aantal Britse krijgsgevangenen door de Duitsers in een open vrachtwagen afgevoerd in de richting Zutphen. In Brummen wisten majoor Tony Hibbert en majoor Dennis Munford te ontsnappen. Een SS-er schoot daarop zijn pistool-mitrailleur leeg op de achterbak van de vrachtwagen. Zes Britse militairen verloren daarbij het leven.

Op 15 april van dit jaar onthulde Tony Hibbert tijdens een indrukwekkende bijeenkomst een plaquette voor de zes omgekomen militairen, die bevestigd is aan de muur van het postkantoor van Brummen, vlak bij de plek waar het drama plaatsvond.

Het idee voor deze plaquette was afkomstig van ons lid Piet Willemsens, die het verhaal van de schietpartij heeft beschreven in een van de hoofdstukken van zijn boek 'Oorlog in een dorp aan de IJssel, Brummen - Eerbeek 1940 - 1945'.

Een ander hoofdstuk in deze uitgave handelt over de onderduiktijd van Tony Hibbert in Brummen.

Het boek is verkrijgbaar bij de auteur, Stationsweg 6, 6971 BX Brummen.

Fulbeck Hall

In 1944 was het hoofdkwartier van de 1st British Airborne Division in Engeland gevestigd in Fulbeck Hall, een landhuis in Lincolnshire. Dit buiten is in 1733 gebouwd en is sindsdien altijd eigendom geweest van de familie Fane.

Na de oorlog werd het huis, dat danig had geleden van het gebruik door de militairen, geheel gerestaureerd, met uitzondering van de kaartenkamer. Deze ruimte is door de huidige eigenares, Mary Fry, geboren Fane, in 1994 weer ingericht zoals hij er in 1944 heeft uitgezien. Het Airborne Museum in Oosterbeek heeft hierbij adviezen gegeven en materiaal uitgeleend.

Op 15 en 16 juli jl. werd in de tuin van Fulbeck Hall een weekend georganiseerd met als thema 'The

Forties'. Er was een tentoonstelling van oude leger-voertuigen, handelaren in militair materiaal boden hun waar aan, en verschillende bands speelden muziek uit de jaren veertig. Ook was er een 'fly past' van bejaarde vliegtuigen, waaronder een Dakota. Het Airborne Museum 'Hartenstein' was aanwezig met een stand, die werd bemensd door Wybo en Nanna Boersma.

Fulbeck Hall wordt regelmatig bezocht door Arnhem-veteranen, en die schenken vaak interessante voorwerpen en documenten aan de collectie. Het Airborne Museum in Oosterbeek heeft van een aantal van de archiefbescheiden afschriften gekregen.

Ook in 1996 zal de Arnhem-expositie in Fulbeck Hall voor het publiek geopend zijn, en het is de moeite waard het landhuis te bezoeken. Fulbeck ligt 5 km ten zuiden van de A17 en 15 km ten oosten van de A1. Het huis en de tuin zijn geopend voor publiek van 30 juni tot 28 juli van 14.00-17.00 uur. Tevens gedurende de Pinksterdagen en de Bank-Holidaymaandagen in mei en augustus.

De expositie is dagelijks op afspraak te bezichtigen. Arnhem-veteranen hebben gratis toegang.

Onthulling plaquette in Kesteren

Op 18 september 1944 stortte een Dakota, die met parachutisten van het 10th Para Battalion op weg was naar Arnhem, neer bij Opheusden. De meeste inzittenden konden het toestel tijdig per parachute verlaten, maar drie mannen overleefden de crash niet: twee leden van het Amerikaanse 43 Troop Carrier Squadron en één Britse parachutist.

De overlevenden werden vijf dagen in boerderij de Hazehof in Kesteren voor de Duitsers verborgen gehouden door mannen van het verzet, en vervolgens naar de geallieerde linies gebracht.

Op 3 mei jl. werd ter herinnering aan deze gebeurtenis een plaquette onthuld aan de muur van boerderij de Hazehof. Dit gebeurde door een voormalig lid van de Amerikaanse bemanning en twee ex-parachutisten.

Onderscheidingen

Gedurende de afgelopen periode ontvingen verschillende Nederlanders onderscheidingen voor hun werk voor de jaarlijkse Airborne herdenkingen.

De heer T. Pieterse ontving een MBE (Member of the Most Excellent Order of the British Empire) voor het vele werk dat hij gedurende de afgelopen twintig jaar voor en namens de Stichting Lest We Forget heeft gedaan. De heer P. Meulendijk, voorzitter van de Stichting Airborne Herdenkingen, kreeg voor de organisatie van de 50e herdenking van de Slag om Arnhem een OBE (hij werd 'Officer' in de genoemde orde).

De heer A. Baltussen verwierf het 'Officierskruis in de Orde van Verdienste van Polen'. Daarnaast ontving een aantal Nederlanders uit handen van de leider van de Poolse pelgrims, de heer Z. Gasowski, een speld met het embleem van de Polish Parachute Brigade. De heer J. Rudolphie kreeg als dank voor zijn werk

voor de organisatie van de jaarlijkse dienst op de Airborne Begraafplaats van de Arnhem Veterans Club een zilveren beeldje van Pegasus.

Lezingen over Oosterbeek in 1945

In het kader van 50 jaar Bevrijding organiseert de Stichting voor Heemkunde in de Gemeente Renkum twee lezingen over Oosterbeek in 1945.

Met behulp van een groot aantal dia's zal op beide avonden een beeld worden gegeven van de verwoestingen die in het dorp waren aangericht tijdens, maar vooral na, de oorlogshandelingen van september 1944. Aandacht wordt ook besteed aan achtergebleven militair materieel, munitie, veldgraven, stellingen en andere zaken die kenmerkend zijn voor Oosterbeek in het eerste bevrijdingsjaar.

Op vrijdag 27 oktober a.s. wordt door de heer G.H. Maassen jr. het Bovendorp behandeld, en op woensdag 22 november 1945 door de heer R. Voskuil het Benedendorp. De eerste lezing vindt plaats in het Zalencentrum Lebret, en de bijeenkomst van 22 november in de Concertzaal. Beide voordrachten beginnen om 20.00 uur. Voor leden van Heemkunde is de toegang gratis; niet-leden betalen vijf gulden per persoon.

Fulbeck Hall in Lincolnshire, in 1944 het hoofdkwartier van de 1st British Airborne Division, gefotografeerd tijdens het weekend van 15 en 16 juli 1995, toen het in het teken stond van 'The Forties'.

(foto Wybo Boersma)

Engelse telefooncel weer terug

Vorig jaar werd op de hoek van de Utrechtseweg en de Weverstraat in Oosterbeek een originele rode Engelse telefooncel geplaatst. Deze was een geschenk van de Arnhem Veterans Club. Helaas werd de cel enkele weken na de plaatsing door een auto, die in een slip raakte, zo ernstig beschadigd dat zij moest worden verwijderd.

Enige weken voor de 51e herdenking van de Slag om Arnhem, om precies te zijn op 23 augustus, werd opnieuw een Engelse telefooncel geplaatst.